

область, Харківська область, Одеська область, Львівська область, Закарпатська область, Чернівецька область, а аутсайдерами – Чернігівська область, Кіровоградська область і Житомирська область.

У світовому рейтингу країн, що щорічно складається Організацією Об'єднаних Націй, вже традиційно Україна входить до кластеру країн з високим рівнем людського розвитку [2]. Втім, така ситуація значною мірою має місце завдяки високому рівню освіченості населення та, відповідно, суттєвому впливу даного комплексного показнику на значення сукупного інтегрального індексу людського розвитку держави.

Нажаль, сучасні умови соціально-економічної та ідеолого-політичної нестабільності в Україні в сукупності призвели до ситуації, коли подальше знаходження України в кластері країн з високим людським розвитком є досить проблемним. Причиною цього є стрімке зменшення абсолютного розміру валового внутрішнього продукту (у доларовому еквіваленті) на душу населення в Україні та зменшення чисельності українців, що отримують освіту, – значень двох ключових комплексних показників розрахунку сукупного інтегрального індексу людського розвитку згідно загальноприйнятої міжнародної методики.

Така ситуація, на наш погляд, потребує нагального втручання держави задля забезпечення людського розвитку України як основи формування трудового потенціалу та людського капіталу держави.

Література:

1. Савіна Д.Г. Інтегральна оцінка людського розвитку регіонів України // Д.Г. Савіна, В.О. Пальоха // Економічні перспективи: Збірник студентських наукових праць Харківського національного автомобільно-дорожнього університету. – Х. : ХНАДУ, 2016. – № 8 (Том 1). – С. 104-107.

2. Пальоха В.О. Світові тенденції людського розвитку / В.О. Пальоха, Д.Г. Савіна // Економічні перспективи: Збірник студентських наукових праць Харківського національного автомобільно-дорожнього університету. – Х. : ХНАДУ, 2016. – № 8 (Том 2). – С. 65-71.

ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ НЕОБХІДНОСТІ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Пилипенко Ю.О.

Науковий керівник: Колесник В.М., к.е.н., доцент

Нікопольський факультет Запорізького національного університету

В умовах ринкових відносин одним з основних завдань підприємства є підвищення ефективності його функціонування за рахунок раціонального управління грошовими потоками, яке дозволить забезпечити фінансову рівновагу та ритмічність діяльності підприємства, прискорити обіг капіталу, знизити ризик неплатоспроможності та отримати прибуток.

Велику увагу до управління грошовими потоками обумовлено необхідністю: ефективного управління оборотним капіталом (оцінки короткострокових потреб у наявних грошах та управління запасами); планування часових параметрів капітальних витрат, управління капітальними потребами (фінансування за рахунок власних коштів або кредитів банку); управління витратами та їхньою оптимізацією для більш раціонального розподілу ресурсів підприємства у процесі виробництва та управління економічним зростанням.

Теоретичні та практичні питання управління грошовими потоками вивчали вітчизняні вчені Г. Вознюк, О. Дзюблюк, А. Загородній, Л. Лігоненко, Н. Невмержицька, О. Ролько, В. Харченко, М. Матвієць, Н. Перловська, О. Мицак, Р. Слав'юк, Т. Смовженко, О. Сорокіна, О. Терещенко, а також зарубіжні вчені такі як М. Бертонеш, Ю. Брігхем, Дж Ван Хори, Б. Койлі, Б. Коласс, Р. Найт, Б. Райзберг, Т. Райс, Л. Риндін, Г. Шамаєв та інші. Однак велика кількість досліджень з зазначеного питання підкреслює його актуальність та необхідність подальшого аналізу, дослідження та розробка теоретичних, методологічних положень і практичних рекомендацій щодо управління грошовими потоками підприємства.

Господарська діяльність будь-якого підприємства нерозривно пов'язана з рухом коштів. Кожна господарська операція супроводжується або надходженням, або витратою коштів. Кошти обслуговують практично всі аспекти операційної, інвестиційної і фінансової діяльності.

Поняття «грошовий потік підприємства» є агрегованим, тобто таким, що містить у собі різноманітні види цих потоків, які обслуговують господарську діяльність, а саме грошовий потік від операційної, фінансової та інвестиційної діяльності. Незбалансованість і нерівномірність надходжень та виплат у розрізі часових інтервалів грошових потоків може призвести як до тимчасового дефіциту, так і до тимчасового вивільнення певної їх кількості [1, с. 151]

Грошові потоки, які формуються на підприємстві у процесі його господарської діяльності, є важливим самостійним об'єктом управління. Управління грошовими потоками, один із найважливіших сегментів фінансової роботи на підприємстві, від ефективності організації якого залежать як поточні результати діяльності, так і майбутні темпи розвитку господарюючого суб'єкта.

Основною метою управління грошовими потоками є забезпечення фінансової рівноваги підприємства у процесі його розвитку шляхом збалансування обсягів надходжень і витрат грошових коштів та синхронізація їх в часі.

Значення та роль грошових потоків для діяльності підприємства зумовлює необхідність підвищення ефективності процесу управління ними.

Будь-який процес управління базується на визначених принципах. Не є виключенням і процес управління грошовими потоками, адже він є складовою частиною загальної системи управління господарською діяльністю підприємства (рис. 1) [3, с. 255]

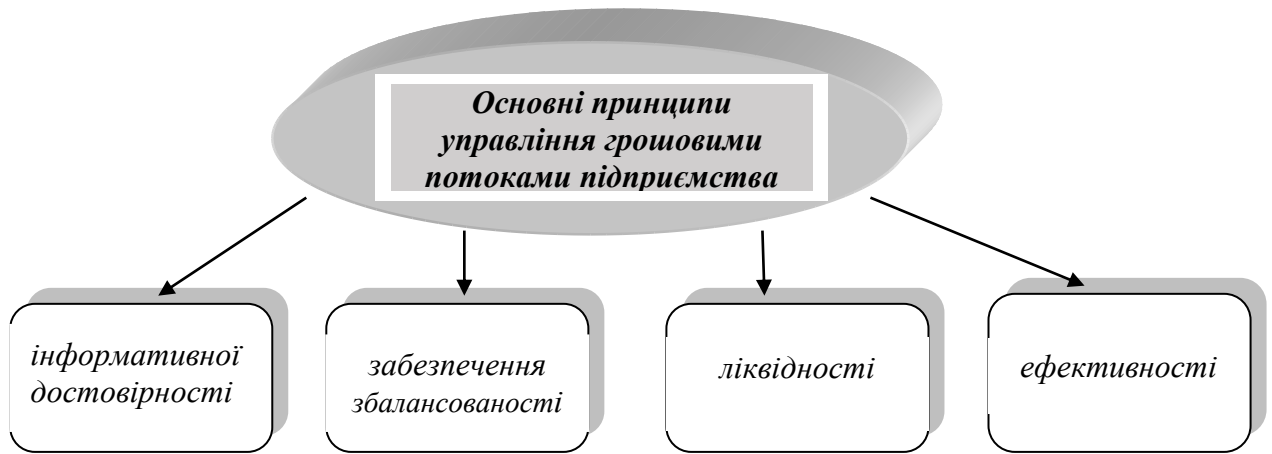

Рисунок 1 – **Основні принципи управління грошовими потоками підприємства** (згруповано автором)

Реалізація основних принципів управління грошовими потоками на підприємстві значно підвищує ефективність їх використання.

Так, принцип інформативної достовірності передбачає забезпечення системи управління грошовими потоками підприємства необхідною інформаційною базою, яка містить повну правдиву та неупереджену інформацію про зміни і рух грошових коштів у результаті різних видів діяльності [3, с. 255].

Реалізація принципу забезпечення збалансованості пов'язана з оптимізацією грошових потоків підприємства в процесі управління ними.

Реалізація принципу ефективності в процесі управління грошовими потоками полягає у забезпеченні ефективного використання грошових коштів, що сприяє формуванню додаткових інвестиційних ресурсів для здійснення фінансових інвестицій. У процесі управління грошовими потоками необхідно забезпечити достатній рівень ліквідності.

Реалізація цього принципу може бути досягнута шляхом синхронізації додатного та від'ємного грошових потоків досліджуваного періоду. Базуючись на зазначених принципах, на підприємстві здійснюється організація процесу управління грошовими потоками, який послідовно охоплює наступні основні етапи (рис. 2) [4, с. 62].

Перший етап управління полягає у забезпеченні повного та достовірного обліку грошових потоків підприємства та формуванні необхідної звітності процесі цього етапу управління грошовими потоками забезпечується координація функцій і завдань служб бухгалтерського обліку та фінансового менеджменту підприємства.

Основною метою організації обліку та формування відповідної звітності, яка характеризує грошові потоки підприємства, є забезпечення фінансових менеджерів необхідною інформацією для проведення їх всебічного аналізу, планування та контролю. Одним із основних етапів процесу управління грошовими потоками є аналіз грошових потоків підприємства у попередньому періоді.

Рисунок 2 – Етапи організації процесу управління грошовими потоками

Під аналізом грошових потоків підприємства розуміють процес дослідження системи показників, їх формування на підприємстві, виявлення основних тенденцій та закономірностей з метою з'ясування резервів подальшого підвищення ефективності управління ними [2].

Основними показниками, які використовуються при аналізі грошових потоків, є: показники ліквідності та платоспроможності (чистий оборотний капітал, коефіцієнт поточної ліквідності, коефіцієнт швидкої ліквідності, коефіцієнт абсолютної ліквідності, коефіцієнт операційної ліквідності, маневреність функціонуючого капіталу) показники динаміки і структури грошових потоків підприємства, грошовий потік від операційної, інвестиційної, фінансової діяльності та загальний грошовий потік, валовий і чистий грошовий потік тощо[4].

Оптимальне управління грошовими потоками може здійснюватися згідно двох основних підходів – збалансування надходжень і витрат та формування критичного мінімуму залишків грошових коштів підприємства.

Перший підхід передбачає оптимізацію вхідних і вихідних потоків з метою досягнення фінансової рівноваги та стійкої платоспроможності. Другий підхід пропонує управління залишками грошових коштів та ґрунтується на нормуванні критичного залишку, що забезпечить стійку платоспроможність [2].

Отже, з розглянутих аспектів управління грошовими потоками можемо зазначити, що управління грошовими потоками виступає однією з найважливіших ланок фінансової політики та складовою фінансового менеджменту, що охоплює всю систему управління підприємством та має

вирішувати завдання щодо прийняття управлінських рішень з розподілу і використання грошових коштів, а також ефективно направляти грошові потоки. Від якості управління грошовими потоками залежить розвиток підприємства та кінцевий результат його фінансово-господарської діяльності.

Тому подальша розробка концептуальних положень системи управління грошовими потоками підприємства та обґрунтування теоретико-методологічних засад побудови її організаційно-економічного механізму в умовах мінливого ринкового середовища має виступати пріоритетним завданням загальної системи управління.

Література:

1. Циган Р.М. Удосконалення класифікації грошових потоків з урахуванням сучасних умов господарювання / Р.М. Циган // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – № 4 (106). – С. 150-155.

2. Фінанси в трансформаційній економіці України: [навч. посібник] / [за ред. М.І. Крупки]. – Львів : Видав. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2007. – 614 с.

3. Лігоненко Л.О. Управління грошовими потоками: навчальний посібник / Л.О. Лігоненко, Г.В. Ситник – К. : КНТЕУ, 2012. – 255 с.

4. Харченко В.А. Система управління грошовими потоками підприємства / В.А. Харченко // Формування ринкових відносин в Україні. – 2011. – №1. – С. 61-65.

БИЗНЕС-ИНКУБАТОР И ЕГО РОЛЬ В СОЗДАНИИ БЛАГОПРИТНОЙ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВУ РЫНОЧНОЙ СРЕДЫ

Рыбка Д.Д.

*Научный руководитель: Попадинец Е.В., к.э.н., доцент
Харковский национальный автомобильно-дорожный университет*

Бизнес-инкубатор – это специализированная организация, занимающаяся поддержкой проектов начинающих предпринимателей на всех этапах развития: от разработки идеи до её коммерциализации.

Организация-резидент получает от бизнес-инкубатора путем аренды или покупки некий набор услуг, включающих прежде всего предоставление оборудованного помещения.

Далее в этом помещении происходит процесс становления фирмы, то есть развитие бизнеса. Длится этот период в среднем около 2-3 лет, реже – до 5 лет. После окончания периода инкубации фирма продолжает деятельность, но уже без поддержки.

Поддержка от подобных структур заключается в оказании консалтинговых, юридических и прочих услуг, предоставлении мебели, техники, спецоборудования.

Цели бизнес-инкубатора: поддержание экономики государства и населенного пункта в частности; создание рабочих мест; поддержка малого и